A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (harmadik tanács)

2020. június 4.*

„Előzetes döntéshozatal – Joghatóság, valamint a határozatok elismerése és végrehajtása a tartási kötelezettséggel kapcsolatos ügyekben – 4/2009/EK rendelet – A 41. cikk (1) bekezdése – Polgári ügyekben folytatott igazságügyi együttműködés – 1215/2012/EU rendelet – A 24. cikk (5) bekezdése – Tartási követelést megállapító, végrehajthatónak nyilvánított határozat – A végrehajtással szembeni jogorvoslati kérelem – A végrehajtó tagállam bíróságának joghatósága”

A C-41/19. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet az Amtsgericht Köln (kölni helyi bíróság, Németország) a Bírósághoz 2019. január 23-án érkezett, 2019. január 14-i határozatával terjesztett elő az

FX

és

GZ, képviseli anyja mint törvényes képviselő,

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (harmadik tanács),

tagjai: A. Prechal tanácselnök, L. S. Rossi (előadó), J. Malenovský, F. Biltgen és N. Wahl bírák,

főtanácsnok: M. Bobek,

hivatalvezető: M. Krausenböck tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2019. november 27-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– FX képviseletében H. W. Junker Rechtsanwalt,

– GZ képviseletében anyja, B. mint törvényes képviselője,

– a német kormány képviseletében J. Möller, M. Hellmann és U. Bartl, meghatalmazotti minőségben,

– a lengyel kormány képviseletében B. Majczyna, R. Stańczyk és S. Żyrek, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: német.

– a portugál kormány képviseletében L. Inez Fernandes, P. Barros da Costa, L. Medeiros és S. Duarte Afonso, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Bizottság képviseletében M. Wilderspin és M. Heller, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2020. február 27-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem egyrészt a tartással kapcsolatos ügyekben a joghatóságról, az alkalmazandó jogról, a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint az e területen folytatott együttműködésről szóló, 2008. december 18-i 4/2009/EK tanácsi rendeletnek (HL 2009. L 7., 1. o.), másrészt és a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2012. december 12-i 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2012. L 351., 1. o.) 24. cikke (5) bekezdésének az értelmezésére vonatkozik.

2 E kérelmet a Németországban lakóhellyel rendelkező FX és Lengyelországban lakóhellyel rendelkező kiskorú leánya, GZ – akit anyja mint törvényes képviselője képvisel – között folyamatban lévő jogvitában terjesztették elő, amelynek tárgyát az képezi, hogy az előzetes döntéshozatalra utaló bíróság rendelkezik-e hatáskörrel az FX által azon tartási követelés végrehajtásával szemben benyújtott jogorvoslati kérelem elbírálására, amelynek ő a kötelezettje.

Jogi háttér

Az uniós jog

A 4/2009 rendelet

3 A 4/2009 rendelet (9)–(11), (30) és (44) preambulumbekezdése az alábbiakat mondja ki:

„(9) A tartásra jogosultak számára lehetővé kell tenni, hogy ügyükben a tagállamokban nehézség nélkül kerüljön sor határozathozatalra, és a határozat a többi tagállamban további alaki követelmények nélkül automatikusan végrehajtható.

(10) E cél elérése érdekében célszerű a tartási kötelezettségekre vonatkozó olyan közösségi eszköz létrehozása, amely a joghatósági összeütközésekre, a kollíziós szabályokra, az elismerésre és a végrehajthatóságra, a végrehajtásra, a költségmentességre, valamint a központi hatóságok közötti együttműködésre vonatkozó rendelkezéseket foglal magában.

(11) A rendelet hatályának ki kell terjednie a családi vagy rokoni kapcsolatból, házassági kapcsolatból vagy házassági rokonságból eredő valamennyi tartási kötelezettségre a tartásra jogosult személyek közötti egyenlő bánásmód biztosítása érdekében. E rendelet alkalmazásában a »tartási kötelezettség« fogalmát önállóan kell értelmezni.

[…]

(30) A [a tartási kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló, 2007. november 23-i hágai jegyzőkönyv, amelyet az Európai Közösség nevében a 2009. november 30-i 2009/941/EK tanácsi határozat (HL 2009. L 331., 17. o.) hagyott jóvá] hatálya alá tartozó tagállamokban meghozott határozatok más

tagállam általi végrehajtásának felgyorsítása érdekében indokolt korlátozni a végrehajtás megtagadásának vagy felfüggesztésének azon indokait, amelyekre a kötelezett a tartási követelés határokon átnyúló jellege miatt hivatkozhat. Ez a korlátozás nem érintheti a megtagadásnak vagy a felfüggesztésnek az e rendeletben felsoroltakkal össze nem egyeztethetetlen, nemzeti jog szerinti indokokat, mint például a tartozásnak a végrehajtás időpontjában való, kötelezett általi rendezése, vagy bizonyos javak le nem foglalhatósága.

[…]

(44) E rendeletnek módosítania kell a 44/2001/EK rendeletet, és annak a tartási kötelezettségekre alkalmazandó rendelkezései helyébe kell lépnie. E rendelet átmeneti rendelkezéseire is figyelemmel, a tagállamoknak a tartással kapcsolatos ügyekben [helyesen: a tartási kötelezettségekkel kapcsolatos ügyekben] a joghatóságra, az elismerésre, a végrehajthatóságra és a határozatok végrehajtására [helyesen: a végrehajthatóságra, a határozatok végrehajtására és a költségmentességre] e rendelet alkalmazásának időpontjától kezdődően a [polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i], 44/2001/EK [európai parlamenti és tanácsi] rendelet [HL 2001. L 12., 1. o., magyar nyelvű különkiadás. 19. fejezet, 4. kötet, 42. o.) rendelkezései helyett e rendelet rendelkezéseit kell alkalmazniuk.”

4 A 4/2009 rendelet 1. cikkének (1) bekezdése az alábbiakat írja elő:

„Ezt a rendeletet a családi vagy rokoni kapcsolatból, házasságból vagy házassági rokonságból származó tartási kötelezettségekre kell alkalmazni.”

5 E rendelet 2. cikke az alábbiak szerint rendelkezik:

„(1) Ennek a rendeletnek az alkalmazásában:

1. »határozat«: a tartással kapcsolatos ügyekben valamely tagállam bírósága által hozott határozat, elnevezésére való tekintet nélkül, ideértve az ítéletet, a végzést, meghagyást vagy végrehajtási intézkedést […]

[…]

4. »az eredeti eljárás helye szerinti tagállam«: az a tagállam, amelyben […] a határozatot meghozták, […]

5. »a végrehajtás helye szerinti tagállam«: az a tagállam, ahol a határozatot […] végre kell hajtani”

[…]”

6 Az említett rendelet 3. cikke kimondja:

„A tagállamokban tartási kötelezettség tárgyában joghatósággal rendelkezik:

a) az a bíróság, amelynek illetékességi területén az alperes szokásos tartózkodási hellyel rendelkezik, vagy

b) az a bíróság, amelynek illetékességi területén a jogosult szokásos tartózkodási hellyel rendelkezik,

[…]”

7 Ugyanezen rendelet „Az eljárás korlátozása” című 8. cikke (1) bekezdésében így rendelkezik:

(1) Amennyiben egy határozatot egy olyan tagállamban vagy [a gyermektartás és a családi tartások egyéb formáinak nemzetközi behajtásáról szóló 2007. november 23-i hágai egyezmény; az Európai Unió nevében jóváhagyta a 2011. június 9-i 2011/432/EU tanácsi határozat (HL 2011. L 192., 39. o.] egy olyan szerződő államában hoztak meg, amelyben a jogosult szokásos tartózkodási hellyel rendelkezik, a kötelezett nem nyújthat be másik tagállamban a határozat módosítására vagy új határozat meghozatalára irányuló kérelmet addig, amíg a jogosult továbbra is abban az államban rendelkezik szokásos tartózkodási hellyel, amelyben a határozatot hozták.

8 A 4/2009 rendelet „A határozatok elismerése, végrehajthatósága és végrehajtása” című IV. fejezete három szakaszra tagolódik, és azt alkalmazni kell többek között a tartási kötelezettségekre vonatkozó határozatokra. A 4/2009 rendelet 16. cikkének megfelelően az 1. szakaszt, amely e rendelet 17–22. cikkét foglalja magában, az olyan tagállamokban meghozott határozatokra kell alkalmazni, amelyek a hágai jegyzőkönyv hatálya alá tartoznak, a 2. szakaszt, amely az említett rendelet 23–38. cikkét foglalja magában, az olyan tagállamokban meghozott határozatokra kell alkalmazni, amelyek nem tartoznak a 2007. évi hágai jegyzőkönyv hatálya alá, míg a 3. szakaszt, amely ugyanezen rendelet 39–43. cikkét foglalja magában, valamennyi határozatra alkalmazni kell.

9 A 4/2009 rendelet IV. fejezetének 3. szakaszában foglalt, „A végrehajtási eljárás és a végrehajtás feltételei”címet viselő 41. cikke így szól:

„1. E rendelet rendelkezéseire is figyelemmel a más tagállamban hozott határozatok végrehajtására irányuló eljárásra a végrehajtás helye szerinti tagállam joga irányadó. A valamely tagállamban hozott, a végrehajtás helye szerinti tagállamban végrehajtható határozatot a végrehajtás szerinti adott tagállamban hozott határozat végrehajtási feltételeivel azonos feltételekkel kell végrehajtani.

[…]”

10 Az említett rendelet 42. cikke így rendelkezik:

„A valamely tagállamban hozott határozat semmilyen esetben sem képezheti érdemi felülvizsgálat tárgyát abban a tagállamban, melyben a határozat elismerését, végrehajthatóságát vagy végrehajtását kérelmezik”.

11 A 4/2009 rendelet 64. cikkének (2) bekezdése az alábbiakat írja elő:

„A közintézményeknek azon jogára, hogy tartásra jogosult személyek helyett járjanak el, vagy hogy a jogosult számára tartás helyett nyújtott ellátások után visszatérítést igényeljenek, az adott intézményre vonatkozó jogot kell alkalmazni.”

Az 1215/2012 rendelet

12 Az 1215/2012 rendelet (10) preambulumbekezdése az alábbiakat mondja ki:

„E rendelet hatályának ki kell terjednie valamennyi jelentős polgári és kereskedelmi ügytípusra, eltekintve egyes, pontosan meghatározott ügyektől, különösen a tartási kötelezettségek tekintetében, amelyek e rendelet hatálya alól kizárandók, tekintettel a [4/2009] rendelet elfogadására.”

13 Az 1215/2012 rendelet (1) bekezdése így rendelkezik:

„(1) E rendeletet polgári és kereskedelmi ügyekben kell alkalmazni a bíróság jellegére való tekintet nélkül […].

(2) E rendelet nem vonatkozik:

[…]

e) a családi vagy rokoni kapcsolatból, házasságból vagy házassági rokonságból származó tartási kötelezettségekre;

[…]”

14 Az 1215/2012 rendelet II. fejezetének a „Kizárólagos joghatóság” című 6. szakaszában foglalt 24. cikke a következőképpen rendelkezik:

„A felek lakóhelyére való tekintet nélkül valamely tagállam következő bíróságai kizárólagos joghatósággal rendelkeznek:

[…]

5. a határozatok végrehajtásával kapcsolatos eljárásokra annak a tagállamnak a bíróságai, ahol a határozatot végrehajtották, vagy ahol azt végre kell hajtani.”

A német jog

A ZPO

15 A Zivilprozessordnung (polgári perrendtartás) a tényállás megvalósulásának idején hatályos változatának (BGBl. 2007. I, 1781. o., a továbbiakban: ZPO) „A végrehajtással szembeni jogorvoslati kérelem” című 767. §-a kimondja:

„(1) A kötelezett magával a határozattal megállapított követeléssel szemben kifogást az ügyet első fokon elbíráló bíróságnál benyújtott jogorvoslati kérelem révén terjeszthet elő.

(2) Jogorvoslati kérelem révén ilyen kifogás kizárólag annyiban terjeszthető elő, amennyiben annak oka csak annak a tárgyalásnak a befejeződését követően merült fel, amelyen a kötelezettnek e törvény értelmében utoljára volt arra lehetősége, hogy azt előterjessze, tehát az fellebbezés útján már nem hozható fel.

(3) A kötelezettnek a jogorvoslati kérelmében minden olyan kifogást fel kell hoznia, amelyet a kereset előterjesztésének időpontjában felhozhatott volna.”

A FamFG

16 A Gesetz über das Verfahren in Familiensachen und in den Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit (a családi ügyekben követendő eljárásról és a nemperes eljárásokról szóló törvény, a továbbiakban: FamFG) „Végrehajtás” című 120. §-a így rendelkezik:

„(1) „Házassági és családjogi jogvitákban a végrehajtás [a ZPO] végrehajtásra vonatkozó rendelkezéseivel összhangban történik.

[…]”

Az AUG

17 A 2011. május 23-i Auslandsunterhaltsgesetz (a tartási igények külföldi államban vagy külföldi tartási jogi szabályozás alapján való érvényesítéséről szóló törvény; BGBl. 2011. I, 898. o., a továbbiakban: AUG) 40. §-a kimondja:

« (1) Ha a végrehajtást határozat alapján engedélyezni kell, a bíróság határoz arról, hogy a határozatot végrehajtási záradékkal kell ellátni […]”

18 Az AUG « A végrehajtással szembeni jogorvoslati kérelem” című 66. §-a így rendelkezik:

„(1) Amennyiben valamely külföldi határozat a 4/2009 rendelettel összhangban *exequatur* eljárás nélkül végrehajtható vagy azt e rendelettel összhangban végrehajthatóvá nyilvánították […] C, a kötelezett által, magával a kötelezettséggel szemben előterjesztett kifogások a [FamFG] a [ZPO) 767. §-ával összefüggésben értelmezett 120. §-ának (1) bekezdése szerinti eljárásban terjeszthetők elő.

[…]

(3) A [FamFG)] [ZPO] 767. §-ával összefüggésben értelmezett 120. §-ának (1) bekezdésén alapuló kérelmet a végrehajtási kérelmet elbíráló bíróságnál kell előterjeszteni. […]”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

19 A Sąd Okręgowy w Krakowie (krakkói regionális bíróság, (Lengyelország) 2009. május 26-i határozatával FX-et kiskorú leánya, GZ javára havi hozzávetőleg 100 euró összegű tartásdíj megfizetésére kötelezte 2008 júniusától visszaható hatállyal.

20 Miután GZ 2016. július 20-án kérelmet terjesztett az Amtsgericht Köln (kölni helyi bíróság, Németország) elé, e bíróság 2016. július 27-i végzésével úgy határozott, hogy a Sąd Okręgowy w Krakowie (krakkói regionális bíróság) fent hivatkozott végzését végrehajtási záradékkal látja el.

21 E végrehajthatónak nyilvánított határozat alapján GZ, akit anyja mint törvényes képviselője képvisel, végrehajtási eljárást indított FX ellen Németországban. FX, aki vitatta ezen eljárást, 2018. április 5-én az Amtsgericht Köln (kölni helyi bíróság) előtt a ZPO 767. §-a alapján végrehajtással szembeni jogorvoslati kérelmet terjesztett elő.

22 Kérelme alátámasztásául FX arra hivatkozott, hogy az alapügy tárgyát képező tartási kötelezettségnek már eleget tett mind közvetlenül, 2010 decemberéig, mind 2010 decembere óta, a tartásdíjalap (Lengyelország) útján, amelynek FX állítása szerint pénzügyi teljesítőképességei keretei között visszatérítette a GZ-nek folyósított összeget. FX kijelentette, hogy e követelés nagyobb része mindenesetre már megszűnt.

23 A kérdést előterjesztő bíróság először is kételyeket táplál a tekintetben, hogy az FX által előterjesztett, végrehajtással szembeni jogorvoslati kérelem az ő joghatósága alá tartozik-e.

24 Egyrészt e bíróság úgy véli, hogy ha e kérelmet a 4/2009 rendelet 1. cikke értelmében vett tartási kötelezettségekre vonatkozó kérelemnek kellene tekinteni, úgy ő e rendelet értelmében nem rendelkezne joghatósággal, mivel ez esetben kizárólag a lengyel bíróságok rendelkeznének joghatósággal az FX által az alapügy tárgyát képező tartási kötelezettség teljesítésére alapított kifogás elbírálására.

25 E tekintetben a kérdést előterjesztő bíróság rámutat, hogy a német jogelmélet egy részének álláspontja szerint a ZPO 767. §-ban előírt, végrehajtással szembeni jogorvoslati kérelem a 4/2009 rendelet szerinti tartási kötelezettségekre vonatkozó kérelemnek minősül, mivel az ilyen kérelem keretében emelt kifogások, köztük a követelés kifizetésére vagy átruházására alapított kifogások, végső soron nem arra vonatkoznak, kizárólag a végrehajtási jog szemszögéből vizsgálva, hogy a végrehajtásra miként került sor, hanem a végrehajtható határozatra mint olyanra. A kérdést előterjesztő bíróság hangsúlyozza továbbá, hogy ezen, végrehajtással szembeni jogorvoslati kérelem funkcionálisan olyan kérelemnek felel meg, amely azon tartási követelés csökkentésére irányul, amely tekintetében végrehajtható határozatot hoztak, mivel az ilyen kérelem a 4/2009 rendelet 8. cikke értelmében az e rendeletben kimondott joghatósági szabályok alá tartozik. Ezen, a német jogelmélet egy része által osztott értelmezés szerint, amellyel a kérdést előterjesztő bíróság kész egyetérteni, az egyetlen olyan értelmezés, amely összhangban van az e rendelet által követett céllal, nevezetesen annak biztosításával, hogy a tartásra jogosult védelmet élvezzen és a joghatósági szabályok szempontjából privilegizált helyzetben legyen, anélkül ugyanakkor, hogy az azon követelés végrehajtásának helye szerinti tagállam bíróságai előtt, amely tekintetében végrehajtható határozatot hoztak, védekezni kényszerüljön egy olyan, végrehajtással szembeni jogorvoslati kérelemmel szemben, amelynek tárgyát az említett követelésre vonatkozó érdemi kifogások képezik.

26 Másrészt a kérdést előterjesztő bíróság rámutat, hogy a német jogalkotó ezzel ellentétben nyilvánvalóan azon az álláspontón van, hogy a tartási követelés végrehajtásának helye szerinti tagállam bíróságai rendelkeznek joghatósággal olyan, végrehajtással szembeni jogorvoslati kérelem tárgyában, mint amelyről a ZPO 767. §-a rendelkezik, amelynek keretében a kötelezettnek lehetősége van magára a követelésre vonatkozó kifogásokat előterjeszteni. A kérdést előterjesztő bíróság szerint a Németországban uralkodó jogelmélet álláspontja ugyancsak az, hogy az ilyen, végrehajtással szembeni jogorvoslati kérelem nem tartozik a 4/2009 rendelet értelmében vett tartási kötelezettségekre vonatkozó kérelmek körébe, különösen azért, mert a kért jogi védelem csak a követelés végrehajtását érinti, míg az eredeti jogcím változatlanul fennmarad.

27 Amennyiben ezen első álláspontot kellene elfogadni, a kérdést előterjesztő bíróság kételyeket táplál a tekintetben, hogy az FX által előterjesztett, végrehajtással szemben indított jogorvoslati eljárást ekkor az 1215/2012 rendelet 24. cikkének (5) bekezdése értelmében vett, „a határozatok végrehajtásával kapcsolatos eljárásnak” kell-e minősíteni.

28 E bíróság szerint az 1985. július 4-i AS-Autoteile Service ítélet (220/84, EU:C:1985:302) és a 2011. október 13-i Prism Investments ítélet (C-139/10, EU:C:2011:653) önmagában nem teszi lehetővé e kérdés megválaszolását. Ezen ítéleteket ugyanis a 4/2009 rendelet hatálybalépését megelőző szabályozási keretben hozták. Ezenfelül az 1205/2012 rendelet 1. cikke (2) bekezdésének e) pontjából következően e rendelet a tartási kötelezettségre nem alkalmazható.

29 E körülmények között határozott úgy az Amtsgericht Köln (kölni helyi bíróság), hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) Egy külföldi tartási jogcím elleni, a [ZPO] 767. §-a szerinti, végrehajtással szembeni jogorvoslati kérelem a [4/2009 rendelet] értelmében vett tartással kapcsolatos ügy-e?

2) Amennyiben nem, egy külföldi tartási jogcím elleni, a [ZPO] 767. §-a szerinti, végrehajtással szembeni jogorvoslati kérelem [az 1215/2012 rendelet] 24. cikkének 5. pontja értelmében vett, határozatok végrehajtásával kapcsolatos eljárás-e?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

30 Kérdéseivel, amelyeket együtt célszerű vizsgálni, a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keres választ, hogy a 4/2009 rendelet vagy az 1215/2012 hatálya alá, illetve a végrehajtás helye szerinti tagállam bíróságainak joghatósága alá tartozik-e egy olyan, tartási követelés kötelezettje által előterjesztett, végrehajtással szembeni jogorvoslati kérelem, amely az eredeti eljárás helye szerinti tagállam bírósága által hozott és e követelést megállapító határozat végrehajtása ellen irányul.

31 E tekintetben meg kell állapítani először is, hogy különösen a 4/2009 rendelet (10) és (11) preambulumbekezdéséből, 1. cikkének (1) bekezdéséből, valamint (2) bekezdéséből az következik, hogy e rendelet olyan európai uniós eszköznek tekinthető, amely magában foglalja többek között a joghatósági összeütközésekre, a kollíziós jogra és a családi vagy rokoni kapcsolatból, házasságból vagy házassági rokonságból származó tartási kötelezettségekre vonatkozó bírósági határozatok elismerésére, végrehajthatóságára, valamint végrehajthatóságára vonatkozó rendelkezéseket.

32 Ezzel az eszközzel az uniós jogalkotó a 44/2001 rendeletben szereplő, tartási kötelezettségekre vonatkozó rendelkezéseket kívánta felváltani olyan rendelkezésekkel, amelyek – figyelemmel a tartási követelésekre vonatkozó rendeletet érintő különös sürgősségre – megkönnyítik, ekként pedig felgyorsítják a végrehajtást elrendelő bíróság előtti eljárást (2017. február 9-i S. ítélet, C-283/16, EU:C:2017:104, 32. pont). E vonatkozásban a 4/2009 rendelet tartalmazza „A határozatok elismerése, végrehajthatósága és végrehajtása” című IV. fejezetet, amely különösen a tagállami bíróságok tartási kötelezettségek tárgyában hozott határozatainak végrehajtását szabályozza.

33 A 4/2009 rendelet tehát *lex specialisnak* tekinthető többek között a joghatóságra, az alkalmazandó jogra, valamint a tartási kötelezettségek különös tárgyában hozott bírósági határozatok elismerésére és végrehajtására vonatkozó kérdések tárgyában, amit végső soron megerősít az 1215/2012 rendelet, amely hatályon kívül helyezte a 44/2001 rendeletet. Az 1215/2012 rendelet 1. cikke (2) bekezdésének e) pontjából, e rendelet (10) preambulumbekezdésével összefüggésben értelmezve, az következik ugyanis, hogy, e rendelet tárgyi hatálya alól ki vannak zárva a családi vagy rokoni kapcsolatból, házasságból vagy házassági rokonságból származó tartási kötelezettségek.

34 Következésképpen, amint azt lényegében a főtanácsnok kiemelte indítványának 39. és 40. pontjában, egy, az alapjogvitához hasonló jogvita, amelyet valamely tagállam (a végrehajtás helye szerinti tagállam) bírósága előtt indítottak, és amelynek tárgya egy e tagállamban végrehajthatónak nyilvánított, másik tagállam (az eredeti eljárás helye szerinti tagállam) bírósága által, családi kapcsolatból származó tartási kötelezettségek tárgyában hozott határozat végrehajtása, a 4/2009 rendeletnek, különösen e rendelet IV. fejezetének a hatálya alá tartozik.

35 Az a körülmény, hogy valamely nemzeti bírósághoz, a kérdést előterjesztő bírósághoz hasonlóan, az eredeti eljárás helye szerinti tagállam bírósága tartási követelést megállapító határozatának végrehajtása ellen indított jogorvoslati kérelem tárgyában fordulnak, ezen értékelést nem módosítja. Ugyanis, amint azt a Bíróság kimondta, a ZPO 767. §-a szerinti, végrehajtással szembeni jogorvoslati kérelem szorosan kapcsolódik a végrehajtási eljáráshoz (lásd ebben az értelemben: 1985. július 4-i AS-Autoteile Service ítélet, 220/84, EU:C:1985:302, 12. pont). Következésképpen, ha ez a kérelem olyan kérelemhez kapcsolódik, amely tartási kötelezettségekre vonatkozó határozat végrehajtásának elrendelésére irányul, e kérelem, a másik kérelemhez hasonlóan, a 4/2009 rendelet hatálya alá tartozik.

36 Másodszor, a kérdést előterjesztő bíróság arra vonatkozó kételyeivel kapcsolatban, hogy a tartási követelés végrehajtásának helye szerinti tagállam bíróságaként rendelkezik-e joghatósággal egy, az alapügy tárgyát képezőhöz hasonló, végrehajtással szembeni jogorvoslati kérelem elbírálására, meg kell jegyezni, hogy noha a 4/2009 rendelet IV. fejezete egy sor, a tartási kötelezettségekre vonatkozó határozatok végrehajtásáról szóló rendelkezést tartalmaz, e rendelkezések egyike sem említi kifejezetten a végrehajtási szakaszban fennálló joghatóságot.

37 Mindazonáltal a 4/2009 rendelet IV. fejezete „Közös rendelkezések” címet viselő 3. szakaszának rendelkezései között található a 41. cikk (1) bekezdése, amelynek értelmében egyrészt e rendelet rendelkezéseire is figyelemmel a más tagállamban hozott határozatok végrehajtására irányuló eljárásra a végrehajtás helye szerinti tagállam joga irányadó, másrészt a valamely tagállamban hozott, a végrehajtás helye szerinti tagállamban végrehajtható határozatot a végrehajtás szerinti adott tagállamban hozott határozat végrehajtási feltételeivel azonos feltételekkel kell végrehajtani.

38 A 4/2009 rendelet e rendelkezéséből implicit módon és szükségszerűen az következik, hogy egy olyan jogorvoslati kérelem, amely szoros kapcsolatban van az eredeti eljárás helye szerinti tagállam bírósága által hozott, tartási követelést megállapító határozat végrehajtására irányuló eljárással, mint amilyen az alapügy tárgyát képező, végrehajtással szembeni jogorvoslati kérelem, az említett határozatnak magára a végrehajtására vonatkozó kérelemhez hasonlóan a végrehajtás helye szerinti tagállam bíróságainak joghatósága alá tartozik.

39 E tekintetben ellentétes lenne különösen a 4/2009 rendelet által és azon rendszer által, amelybe az ezen rendelet 41. cikkének (1) bekezdése illeszkedik, követett és a jelen ítélet 32. pontjában felidézett, egyszerűségre és gyorsaságra irányuló célokkal, hogy amikor egy, a végrehajtás helye szerinti tagállamban végrehajthatónak nyilvánított határozat végrehajtásának elrendelése céljából a tartásra jogosult e tagállam illetékes bíróságához fordul, e bíróságnak minden esetben meg kelljen állapítania a végrehajtással szembeni jogorvoslati kérelem elbírálására vonatkozó saját joghatóságának hiányát az eredeti eljárás helye szerinti tagállam bíróságának javára, azzal az indokkal, hogy az utóbbi, mint a jogosult lakóhelye szerinti bíróság, a 4/2009 rendelet 3. cikkének b) pontja értelmében alkalmasabb a jogosult védelmének biztosítására.

40 Egyrészt ugyanis a Bíróság kimondta, hogy az illetékes bíróság és a tartásra jogosult közötti közelség nem a 4/2009 rendelet által követett egyetlen cél (2014. december 18-i Sanders és Huber ítélet, C-400/13 és C-408/13, EU:C:2014:2461, 40. pont). Ezen utóbbi az igazságszolgáltatás megfelelő működésének biztosítására is irányul, nem csupán a bírósági szervezet észszerűsítése szempontjából, hanem a felek – tehát akár a felperes, akár az alperes – azon érdekével összefüggésben, hogy többek között könnyen hozzáférhessenek az igazságszolgáltatáshoz, és előre láthassák a hatásköri és illetékességi szabályokat (lásd ebben az értelemben: 2014. december 18-i Sanders és Huber ítélet, C-400/13 és C-408/13, EU:C:2014:2461, 29. pont).

41 Másrészt a végrehajtás helye szerinti tagállam azon állítólagos kötelezettségének, hogy minden esetben megállapítsa saját joghatóságának hiányát az alapügy tárgyát képezőhöz hasonló, végrehajtással szembeni jogorvoslati kérelem elbírálása tekintetében az eredeti eljárás helye szerinti tagállam azon bíróságának javára, amely a tartási követelést megállapította, az lenne a következménye, hogy nem könnyíti meg a lehető legnagyobb mértékben a nemzetközi tartási követelések behajtását, összhangban a 4/2009 rendelet egyik legfőbb céljával, hanem épp ellenkezőleg, hosszabbá teszi és túlzottan megnehezíti az eljárást, és a felek számára nem elhanyagolható időveszteséget és többletterheket okoz (lásd ebben az értelemben: 2014. december 18-i Sanders és Huber ítélet, C-400/13 és C-408/13, EU:C:2014:2461, 41. pont).

42 Következésképpen a végrehajtás helye szerinti tagállam azon bírósága, amelyhez az eredeti eljárás helye szerinti tagállam bírósága tartási követelést megállapító határozatának végrehajtása iránti kérelemmel fordultak, a 4/2009 rendelet, különösen annak 41. cikkének (1) bekezdése értelmében joghatósággal rendelkezik a végrehajtással szembeni jogorvoslati kérelem elbírálására, amennyiben e kérelem szorosan kapcsolódik az e bíróság előtt előterjesztett végrehajtás iránti kérelemhez.

43 Hozzá kell tenni a tekintetben, hogy az alapügyben a végrehajtással szembeni jogorvoslati kérelem a felperes azon kijelentésén alapul, amely szerint ő már nagyrészt eleget tett a szóban forgó tartási kötelezettségének akár közvetlenül, akár közvetve, a tartásdíjalap által.

44 Noha a Bíróság feladata, hogy a 4/2009 rendelet értelmezésére vonatkozó hasznos elemeket nyújtson a kérdést előterjesztő bíróságnak ezen jogorvoslati kérelmet alátámasztó okkal kapcsolatban, kizárólag ez utóbbi bíróság feladata a tényelemek, valamint az alapeljárás felei által kérelmeik alátámasztásául előterjesztett bizonyítékok értékelése.

45 Amint azt a főtanácsnok kiemelte indítványának 78. pontjában, a követelés rendezése a végrehajtás szakaszában jellemzően elismert kifogásolási okok egyike, amint azt kiemeli egyébiránt a 4/2009 rendelet (30) preambulumbekezdésének második mondta, amely kimondja, hogy a tartozásnak a kötelezett általi, a végrehajtás időpontjában való rendezése a nemzeti jog szerinti megtagadási vagy felfüggesztési okok sorában szerepel, amelyek e rendelettel nem összeegyeztethetők.

46 Amennyiben a határozatot a jogosult szokásos tartózkodási helye szerinti tagállamban hozták, ezen, a kötelezett által a végrehajtás helye szerinti tagállam bírósága elé terjesztett, végrehajtással szembeni jogorvoslati kérelem alátámasztásául hivatkozott ok nem e határozat megváltoztatására, és nem is az említett határozat 4/2009 rendelet 8. cikke értelmében vett érdemi felülvizsgálatára irányul.

47 Ugyanis az ezen az okon alapuló, végrehajtással szembeni jogorvoslati kérelem szorosan kapcsolódik a végrehajtási eljáráshoz, amennyiben tárgya kizárólag azon összeg vitatása, amely tekintetében a tartási követelést megállapító határozat végrehajtható marad a kötelezett által tartozása állítólagos rendezése tekintetében benyújtott bizonyítékok alapján, amely bizonyítékok elfogadhatóságának és megalapozottságának értékelése a végrehajtás helye szerinti tagállam bíróságának feladata.

48 Az alapügyben végső soron az következik az AUG 66. cikkének rendelkezéseiből, hogy a tartásra kötelezett kizárólag azon körülmények alapján terjeszthet elő jogorvoslati kérelmet, amelyek a tartási követelést megállapító határozat elfogadását követően merültek fel. E rendelkezések kizárják tehát, hogy érvényesen elő lehessen adni a végrehajtással szembeni jogorvoslati kérelem alátámasztásául olyan körülményeket, amelyekre a kötelezett a tartási követeléssel szemben az eredeti eljárás helye szerinti tagállam bírósága előtt hivatkozott, vagy amelyekre hivatkozhatott volna.

49 Ezenfelül, amint azt a főtanácsnok lényegében kiemelte indítványának 79–81. pontjában, a jelen ítélet 46. és 47. pontjában foglalt értékelést nem gyengíti egy olyan közintézmény, mint a tartásdíjalap alapügyben való beavatkozása, amely a kötelezett helyébe lép a tartásra jogosulttal szemben.

50 Egy ilyen ügyben ugyanis egy ilyen szervezet beavatkozása, amelyről egyébiránt a 4/2009 rendelet 64. cikkének (2) bekezdése rendelkezik, csak a tartási kötelezettség rendezésének módjait, valamint a kötelezett által a végrehajtás helye szerinti tagállam előtt azon állítása alátámasztásául előterjesztett bizonyítékokat érinti, amely szerint tartozását közvetve már rendezte. Az ilyen beavatkozás az eredeti eljárás helye szerinti tagállam – tartási kötelezettséget megállapító – bíróságának érdemi határozatára nincs befolyással.

51 A fenti megfontolások összességére tekintettel az előterjesztett kérdésekre a következőképpen kell válaszolni:

– A 4/2009 rendeletet akként kell értelmezni, hogy annak hatálya alá, illetve a végrehajtás helye szerinti tagállam bíróságainak joghatósága alá tartozik az olyan, tartási követelés kötelezettje által előterjesztett, végrehajtással szembeni jogorvoslati kérelem, amely az eredeti eljárás helye szerinti tagállam bírósága által hozott és e követelést megállapító határozat végrehajtása ellen irányul, és amely kérelem szorosan kapcsolódik a végrehajtási eljáráshoz.

– A 4/2009 rendelet 41. cikke (1) bekezdésének és a vonatkozó nemzeti jogi rendelkezéseknek az alkalmazásában a kérdést előterjesztő bíróságnak mint a végrehajtás helye szerinti tagállam bíróságának a feladata, hogy határozzon a tartási követelés kötelezettje által, azon állításának alátámasztásául előterjesztett bizonyítékok elfogadhatóságának és megalapozottságának tárgyában, amely szerint ő tartozását nagy részben rendezte.

A költségekről

52 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (harmadik tanács) a következőképpen határozott:

A tartással kapcsolatos ügyekben a joghatóságról, az alkalmazandó jogról, a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint az e területen folytatott együttműködésről szóló, 2008. december 18-i 4/2009/EK tanácsi rendeletet akként kell értelmezni, hogy annak hatálya alá, illetve a végrehajtás helye szerinti tagállam bíróságainak joghatósága alá tartozik az olyan, tartási követelés kötelezettje által előterjesztett, végrehajtással szembeni jogorvoslati kérelem, amely az eredeti eljárás helye szerinti tagállam bírósága által hozott és e követelést megállapító határozat végrehajtása ellen irányul, és amely kérelem szorosan kapcsolódik a végrehajtási eljáráshoz.

A 4/2009 rendelet 41. cikke (1) bekezdésének és a vonatkozó nemzeti jogi rendelkezéseknek az alkalmazásában a kérdést előterjesztő bíróságnak mint a végrehajtás helye szerinti tagállam bíróságának a feladata, hogy határozzon a tartási követelés kötelezettje által, azon állításának alátámasztásául előterjesztett bizonyítékok elfogadhatóságának és megalapozottságának tárgyában, amely szerint ő tartozását nagy részben rendezte.

Aláírások